עובדות און סיפורים פון הרה"ק
רבי צבי הירש מליסקא זי"ע
תלמידו הגדול פון הייליגן ישמח משה זי"ע
דערציילט דורך מרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע

(פארזעצונג פון פריער)

טייערע צוקער צו פיטערן די פערדן

אין ספר "גדולת יושע" דערציילט דער טעמעשוואורער רב הגה"צ רבי משה ארי' לעוו זצ"ל די זעלבע מעשה, מיט עטליכע שינויים, וואס ער האט געהערט פונעם קאלובער רבי'ן הרה"צ רבי משה טויב זצ"ל אז ווען הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע איז געווען ביים הייליגן רוזשינער זי"ע, האט ער געזען ווי מען גיט צו פיטערן צוקער פאר די פערד וואס האבן באלאנגט צום רוזשינער'ס הויז. דאס האט זייער ווי' געטון פאר'ן ליסקא רב אז מען נעמט צוקער וואס קאסט אזוי טייער און מען פיטערט דאס פאר פערד, אין די זעלבע צייט ווען מען קען מיט'ן געלט שפייזן אידישע ארעמעלייט.

רבי הערשעלע איז תיכף אריינגעלאפן צום רוזשינער און געוואלט פרעגן פשט אין די מאדנע פירונג, אבער ווען ער איז אנגעקומען צו די טיר איז ער געבליבן שטיין און געקלערט ביי זיך "אויף וועמען האב איך דא קשיות? ווער בין איך און וואס בין איך צו פרעגן קשיות אויף אזא הייליגן צדיק?" אזוי איז ער געשטאנען פארטראכט א ווילע ביי די טיר, פלוצלינג הערט ער ווי דער רוזשינער רופט אויס פון אינעווייניג פון צימער, "ליסקא רב, איך וועל אייך שוין אלעס פארענטפערן".

אמאל ווען דער ליסקא רב איז אריינגעקומען צום רוזשינער, האט אים דער רוזשינער געזאגט אזוי: זאלסט וויסן אז מען ברענגט מיר פארשידנארטיגע געלטער, פון פארשידנארטיגע מענטשן. עס איז דא אזעלכע געלטער וואס זענען נאר ווערד צו נוצן פאר די פערד, און וויבאלד איך וויל אז דאס געלט זאל אויסגענוצט ווערן ווי שנעלער, דעריבער האב איך געהייסן קויפן פונעם געלט צוקער, וואס קאסט זייער טייער און דאס געבן צו עסן פאר די פערד, אזוי ווערט דאס געלט שנעל אויסגעברענגט

דאן האט דער רוזשינער געוויזן פאר'ן ליסקא רב אנגעהויפנטע בינטלעך געלט אויפ'ן טיש און זאגט אים בזה"ל: "ליסקא רב, פון די אלע געלט וואס איר זעט דא קומט נישט אויס פאר מיר ניטאמאל א סעודה קטנה!"

פירט אויס דער טעמעשווארער רב, "איינמאל האב איך דערציילט די מעשה פאר מרן רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע און ער האט זייער אויסגעלויבט די מעשה".

געהייסן פארברענגען דאס געלט

מענין לענין איז מערקווירדיג אז הרה"ק מליסקא זי"ע האט שפעטער זיך אליין געפירט אויף דעם זעלבן דרך, מיט א געוואלדיגן זהירות נישט נהנה צו זיין פון געלט וואס קומט ממקורות לא טהורים. ער פלעגט אויסקלויבן די געלטער וואס זענען אנגעקומען צו אים בורר מתוך בורר און אסאך מאל האט ער אריינגעווארפן געלט אין בית הכסא. מרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע האט מערערע מאל דערציילט די פאלגענדע מעשה:

הרה"ק מליסקא זי"ע האט אמאל געגעבן א גרויסן סכום געלט פאר זיין גבאי און אים געהייסן ער זאל דאס פארברענען. איז דארט געשטאנען זיין איידעם הרה"ק רבי יוזפא גאלדבערגער זצ"ל און געפרעגט דעם שווער, צי ער קען קויפן מיט דעם געלט האלץ וואס מען וועט פארטיילן ווינטער פאר די ארעמלייט צו הייצן דערמיט דעם אויוון, אזוי וועט מען אויפטון צוויי זאכן: דאס געלט וועט גיין לשריפה, אזוויי דער רבי האט באפוילן דעם גבאי, און אויך וועלן די ארעמעלייט הנאה האבן דערפון. האט דער אך פרי תבואה געזאגט אז ער איז נישט מסכים, נאר מ'זאל שוין פארברענען דאס געלט אין א געהעריגן פייער.

למעשה האט אבער פאסירט אז בעת דער גבאי האט זיך געפארעט מיט'ן פארברענען האט דאס עמיצער באמערקט און יענער האט גערעטעוועט דאס געלט פון פייער. ער האט אבער מורא געהאט צו באנוצן זיך דערמיט האט ער אוועקגעגעבן דאס געלט פאר אן ארעמאן וועלכער איז שולדיג געווען א יאר רענט און זיין בעל הבית האט אים שוין געוואלט ארויסשטעלן פון די דירה.

די מעשה האט זיך אבער געענדיגט זייער נישט גוט. דער ארעמאן פאר וועמען מען האט באצאלט זיין רענט איז ל"ע קראנק געווארן און באקומען אן אויסשלאג אויפ'ן גאנצן קערפער. מען האט פארשטאנען אז דאס איז געקומען ווייל מען האט פארנוצט אויף אים דאס געלט וואס דער ליסקא רבי האט געהייסן פארברענען. איז מען געקומען צום הייליגן רבי'ן רבי הערשעלע און מזכיר געווען דעם ארעמאן, און בלית ברירה האט מען געמוזט אויסזאגן דעם גאנצן אמת אז מען האט גענוצט אויף אים דאס געלט וואס

דער רבי האט געהייסן פארברענען.

ווען דער אך פרי תבואה זי"ע האט דאס געהערט האט ער א קרעכץ געגעבן און געזאגט: "וואס האט איר געטון? דאס געלט האב איך באקומען פון א גרויסן בעל עבירה; ער האט געהאט די מחלה וואס דער ארעמאן האט איצט באקומען, און איך האב נישט געטראפן קיין אנדערע עצה נאר צו פארברענען דאס געלט. אבער איצט אז איינער האט הנאה געהאט פונעם געלט, איז געווארן דאס וואס איז געווארן!"

טיפע הרגשה איבער נישט ערליכע געלטער

דער רבי זי"ע האט צו דעם מוסיף געווען: איך בין ביים טאטן דער קדושת יום טוב זי"ע האב איך געזען מערערע בייטלעך געלט וואס ער האט באקומען פון אידן. די געלט וואס ער האט געוואוסט אז עס קומט פון א כשר'ן מקור, האט ער אוועקגעלייגט באזונדער און דאס אויסגעגעבן פאר מער מכובד'דיגע זאכן. פאר זיך אליין האט ער גענוצט נאר פון אזא געלט וואס איז געקומען פון א גאר גאר ריין אויסגעהאלטן פלאץ. (ספר קובץ אליהו פון הרב חיים אלי' שטערנבערג ז"ל, וואס דער רבי זי"ע האט דאס פאר אים דערציילט.)

אגב, כידוע האט מען אויך ביים רבי'ן זי"ע אזוי געזען אז ער האט געהאט אן עבודה מופלגת ונפלאה ביים צעטיילן אלע געלטער וואס איז אריינגעקומען ביי די קוויטלעך. ער האט דאס צעטיילט אין פארשידענע טאשן און צומאל האט מען אפילו געזען ווי ער נעמט א טשעק און דרייט דאס צוזאמען און פיצט זיך די אויערן דערמיט און דערנאך געווארפן אין מיסט, וויל ער האט מרגיש געווען אז דאס איז נישט-ערליך געלט און נישט געוואלט נהנה זיין דערפון.

ספר
ישמח משה
על
ספר בראשית

שער ה'ישמח משה' דפוס ראשון שנת תר"ט

א ציטערניש אויב די רשעים ווילן העלפן

אין ספה"ק דברי יואל פרשת דברים (מהדורא תניינא עמוד ס"ח) איז געברענגט דאס באקאנט ווארט וואס דער רבי פלעגט כסדר נאכזאגן פון הרה"ק מליסקא זי"ע, אויפ'ן פסוק "זלעפה אחזתני מרשעים עוזבי תורתיך", דאס ווארט "עוזבי" (פשוט פשט טייטש פארלאזן) קען מען אויך טייטשן א לשון פון "העלפן", מלשון "עזוב תעזוב עמו". זאגט דוד המלך ע"ה, זלעפי אחזתני, עס כאפט מיך אן א ציטערניש, "מרשעים עוזבי תורתיך", פון די רשעים וואס ווילן ארויסהעלפן די תורה הקדושה, זיי ווילן שטיצן תורה מיט געלט, וויל זאגן זאגן זיי אז זיי ווילן העלפן, אבער אין הארצן טראכטן זיי בייזוויליגע מחשבות אז אזוי וועלן זיי קענען אריינרעדן און באאיינפלוסן די לומדי התורה צו זייערע שלעכטע וועגן ר"ל.

אין ספר "עזר בקודש" (עמוד ר"ן) פון הרה"ח ר' עזריאל גליק ז"ל משב"ק, איז געברענגט אז דער רבי האט נאכגעזאגט דאס ווארט בשם הרה"ק מליסקא זי"ע ווען ער איז געווען אין ירושלים עיה"ק ביי זיינע דרשות סיי אין יאר תשט"ו און סיי אין יאר תשכ"ה.

צוריקגעגעבן צוואנציג טויזנט לעי

אין ספר "זכר צדיק לברכה" פון הרה"ח ר' אברהם דוד גליק ז"ל איז דערציילט, ווי פאלגענד:

ווען דער רבי זי"ע האט געוואוינט אין סאטמאר, צום ערשטן מאל אלס יונגערמאן נאך שנה ראשונה, איז אנגעקומען א ידיעה צו איינעם פון די עשירים פון שטאט אז דער גראסערי מאן האט זיך באקלאגט אז דער רבי איז שולדיג א גרויסן סכום געלט אין די גראסערי.

א איד אן עושר און נשוא פנים, פון די עלטערע חשובע אידן אין סאטמאר (ער איז געווען א פעטער פון ר' שמואל פריינד ע"ה פון נירעדהאז) איז אריבערגעקומען צום רבי'ן אין שטוב און ער האט געגעבן פאר'ן רבי'ן א סכום פון צוואנציג טויזנט לעי (ראמעניש געלט) זאגענדיג: "עס איז נישט קיין כבוד פאר אבותיו הקדושים פון רבי'ן אז זייער'ס א קינד זאל זיין שולדיג אזויפיל געלט אין די גראסערי".

ווי נאר דער איד איז ארויסגעגאנגען פון רבי'נס שטוב האט דער פאסט-טרעגער אריינגעברענגט צום רבי'ן א קארטל פון סיגעט. דער רבי זי"ע לייענט אפ דאס קארטל און זעט אז עס איז א בריוו פון א באקאנטע אלמנה. זי שרייבט פאר'ן רבי'ן אז זי האט א טאכטער פון 30 יאר, זי האט ענדליך א שידוך געטון מיט איר אבער זי נויטיגט זיך אין צוואנציג טויזנט לעי פאר נדן; אויב זי קען נישט צושטעלן דאס געלט איז דער שידוך אין א געפאר און איר טאכטער קען שטארק פארשעמט ווערן ל"ע.

דער רבי האט גענומען די צוואנציג טויזנט לעי וואס ער האט נארוואס באקומען פון דעם גביר צו באצאלן זיין גראסערי חוב און ער האט גלייך אריבערגעשיקט מיט די פאסט דאס גאנצע געלט קיין סיגעט פאר די אלמנה.

עס איז ווידער אנגעקומען צום יענעם עושר א ידיעה אז דער רבי איז נאך אלץ שולדיג דעם גרויסן סכום אין גראסערי, איז ער אריבער צום רבי'ן און אים פארגעהאלטן: "איך האב אייך געגעבן א גרויסן סכום געלט, און היתכן דער גראסערי מאן באקלאגט זיך נאך אלץ אז איר זענט אים שולדיג גרויס געלט?"

האט דער רבי זי"ע אים אויסגעזאגט דעם ריינעם אמת, ער האט אים דערציילט וועגן דעם בריוו וואס איז אנגעקומען פון סיגעט גלייך נאכדעם וואס ער איז ארויס פון הויז און דער רבי האט געזאגט "ווי עס זעט אויס איז דאס געווען ממש מן השמים אז תיכף נאכדעם וואס איך האב ערהאלטן צוואנציג טויזנט לעי איז אנגעקומען א בריוו פון אן אלמנה אז זי נויטיגט זיך ממש אין דעם סכום".

דער איד, זייענדיג שוין אן עלטערער איד בן שמונים, האט זיך געוואגט צו רעדן שטרענג צום רבי'ן און ער האט געזאגט מיט א שארפן טאן: "איך האב אייך געגעבן דאס געלט אויף דעם תנאי אז איר זאלט באצאלן די גראסערי, איר האט נישט געהאט קיין רעכט אויסצוגעבן דאס געלט פאר אנדערע צוועקן".

ווי דער רבי האט דאס געהערט האט ער אים געענטפערט: "אנטשולדיגט מיר ר' איד, איך האב גענוג איין יצר הרע. הלכות צדקה וועט איר מיר נישט לערנען, איך בעט אייך קומט אריבער נאך מנחה וועל איך אייך צוריקגעבן דאס גאנצע געלט".

וכן הוה, יענעם טאג ביי מנחה האט יענער איד צוריקבאקומען פון רבי'ן דאס גאנצע געלט.

פון אייער ווידן האב איך זיך דאס געלערנט

אין ספר זכר צדיק לברכה איז געברענגט אז די מעשה האט א צווייטע העלפט, ווי פאלגנד:

ספר
השיב משה
לעמבערג

שער בלאט פונעם ערשטן דרוק פון ספה"ק השיב משה, ערשינען אין יאר תרכ"ו, נאך בחיים חיותו פון תלמידו הגדול דער אך פרי תבואה זי"ע (נסתלק תרל"ד) און נכדו הגדול דער ייטב לב זי"ע (נסתלק תרמ"ד)

בשעת יענער איד האט זיך גע'טענה'ט מיט'ן רבי'ן זי"ע וועגן דעם געלט, האט ער געפרעגט דעם רבי'ן "אמת טאקע אז דער רבי וויל העלפן אידן, אבער וואו שטייט אז פאר איין ארעמאן דארף מען געבן אזא גרויסן סכום? נאכדערצו אין א צייט וואס מיט דעם סכום וואלט מען געקענט מחי' זיין מערערע ארעמעלייט".

האט אים דער רבי געענטפערט:

"פון אייער ווידן האב איך מיך דאס אויסגעלערנט, צו געבן אפילו פאר איין ארעמאן א גאר גרויסן סכום, און הערט וועל איך אייך דערציילן די גאנצע מעשה".

דער הייליגער רבי ר' הערשעלע מליסקא זי"ע פלעגט אפט קומען צו פארן קיין מונקאטש אויף די בקשה פון זיינע חסידים וועלכע האבן געוואוינט דארט.

זעלבסט פארשטענדליך אז ווען רבי הערשעלע מליסקא איז געקומען אין די שטאט איז די גאנצע שטאט געקומען זיך געזעגענען, נהנה זיין עצה ותושי' און מקבל זיין ברכת קדשו, אזוי אז עס האט זיך אנגעזאמלט אויף זיין טיש א גרויסע סומע געלט.

צווישן די פילע אידן וואס האבן באלאגערט דעם גאסטהויז פון רבי הערשעלע, איז אויך געווען א איד א גרויסער ארעמאן, וועלכער האט אויסגעגאסן זיין ביטערע פעקל צרות אז ער האט אן עלטערע טאכטער וועלכע ער האט וואלט שוין לאנג געדארפט פירן אונטער די חופה, איצט איז אים ענדליך נאך פילע שוועריגקייטן געלונגען צו טרעפן א וואוילן בחור, און ווי עס פירט זיך, האט ער צוגעזאגט א שיינעם נדן.

למעשה זענען שוין אריבער צוויי יאר זינט ער האט געשלאסן דעם שידוך, ער האט געהאט חשבונות פון וואו צו דעקן דעם נדן, אבער פון די אלע חשבונות האט זיך ליידער גארנישט אויסגעלאזט. לעצטנס - פירט אויס דער ארעמאן מיט גרויס צעבראכנקייט - איז אנגעקומען א בריוו פון די משפחה פונעם חתן אז אויב דער נדן וועט נישט ווערן צוגעשטעלט מיט א געוויסע צייט וועט ער זיך צוריקציען פונעם שידוך. דער ארעמאן האט אויסגעבראכן אין א געוויין אז ער ציטערט אז ער וועט נישט קענען איבערטראגן די גרויסע בושות.

דער הייליגער רבי הערשעלע פרעגט דעם איד וויפיל געלט ער דארף האבן פאר נדן, און אויך פאר די הוצאות החתונה. זאגט דער איד, הונדערט רייניש. האט רבי הערשעלע מליסקא תיכף צוזאמגענומען דאס גאנצע געלט וואס איז געלעגן אויפ'ן טיש וואס ער האט באקומען פון די אלע פדיונות און דאס געגעבן פאר דעם ארעמאן.

בשעת מעשה איז אנוועזנד געווען איינער פון די געהויבענע אידן פון מונקאטש און זעענדיג ווי דער ליסקא רב געט אוועק אזא גרויסן סכום פאר איין ארעמאן האט ער זיך געוואגט און געפרעגט דעם רבי'ן, "רבי, היתכן צו געבן פאר איין ארעמאן אזא גגרויסן סכום, וואס א געווענליכער ארעמאן נעמט געווענליך צוזאם פון הונדערטער מענטשן?"

זאגט דער ליסקא רב פאר יענעם איד "איך וועל דיר דערציילן א מעשה, אבער הער מיך גוט אויס".

ווען איך בין געווען א יונגערמאן האב איך געצויגן חיונה פון מלומדות וואס איז פארשטייט זיך געווען זייער א מצומצמ'דיגע פרנסה; ביי מיר אין שטוב האט געהערשט א שטארקע עניות.

אמאל פאר'ן יום טוב שבועות האב איך

קמיע פון הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע

באקומען גרויס חשק צו פארן קיין בעלזא צום הייליגן שר שלום זי"ע, אבער אזוויוי איך האב נישט געהאט קיין געלט פאר הוצאות הדרך בין איך געגאנגען דעם גאנצן וועג צופיס. ענדליך בין איך אנגעקומען צו די גרויסע שטאט לעמבערג, וואס איז שוין נישט ווייט פון בעלזא, אבער דער לאנגער וועג האט געהאט אויף מיר א ווירקונג און דארט בין איך אריינגעפאלן אין א גרויסע חולשה. די פיס זענען מיר געווארן אויפגעשוואלן און מיט גרויס שוועריגקייטן האב איך זיך דערשלעפט ביז צום בית המדרש וואס האט געהייסן "חדשים".

(הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשויב זי"ע בעל עטרת צבי האט געגרונדעט בתי מדרשים אין דריי גרויסע שטעט. איין בית המדרש האט ער געגרונדעט אין לעמבערג וואס ער האט א נאמען געגעבן "חדשים", מיוסד אויפ'ן פסוק "חדשים לבקרים רבה אמונתיך", און די בתי מדרשים אין די אנדערע צוויי שטעט האט ער א נאמען געגעבן איינס "לבקרים" און איינס "אמונתיך").

דארט ביים "חדשים" בית המדרש זענען פונקט דאן אנגעקומען עטליכע פערד און וועגענער פון בעלזער חסידים פון די שטאט מונקאטש, וועלכע זענען אויך געפארן אויף שבועות קיין בעלזא און האבן זיך אפגעשטעלט אין לעמבערג אפרוען פון וועג און טוישן די אויסגעמוטשעטע פערד. אזוויוי איך האב שוין נישט געהאט קיין כח פארצוזעצן דעם וועג צופיס, האב איך זיך געוואנדן צו דעם אנפירער פון די בעלזער חסידים וועלכער האט ארגאניזירט די נסיעה און אים געבעטן ער זאל מיך לאזן מיטפארן מיט איינע פון די וועגעלעך קיין בעלזא.

דער אנפירער האט געבעטן פון מיר זעכציג גרייצער פאר די נסיעה. האב איך זיך געבעטן ביי אים אז איך האב נישט ביי מיר אפילו קיין איין פרוטה אויך נישט. איך צייג אים מיטינע געשוואלענע פיס און דערצייל אים אז איך בין געקומען ביז אהער צופיס, איצט האב איך מער נישט קיין כח צו גיין און עס טוט מיר זייער ווי אז נאך אזויפיל מאטערנישן וועל איך אין ענדע נישט קענען אנקומען אויף בעלזא אויף יום טוב.

אבער דער יונגערמאן האט נישט געוואלט פון גארנישט וויסן. ער האט מיר נאר אזויפיל געזאגט אז עס וועט נאך דויערן צוויי שעה ביז זיי וועלן פארזעצן די נסיעה, אין די צייט קען איך ארומגיין אין די שטאט און זאמלען נדבות, ביז איך וועל שאפן די זעכציג גרייצער און קענען מיטפארן.

באין ברירה האב איך זיך געמוזט ארויסלאזן גיין נאך

ציון פונעם בעל טל חיים מליסקא זי"ע

געלט, טראץ איך בין נישט געווען געוואוינט דערצו און טראץ מיינע ווייעדיגע פיס. דער חשק אנצוקומען אויף יום טוב קיין בעלזא איז אלעס איבערגעשטיגן און איך בין ארומגעגאנגען אין די שטאט זאמלען נדבות. דעמאלט איז געווען איינגעפירט אז ווען מען איז אריין אין א אידיש געשעפט בעטן א נדבה האט דער אייגענטומער געפרעגט דעם נצרך "געלט אדער סחורה?" דאס האט געמיינט צו פרעגן צי דער ארעמאן וויל דוקא נעמען געלט אדער אפשר איז אים אויך גוט צו נעמען סחורה וואס ער וועט קענען פארקויפן (רוב מאל האט זיך דאס געלוינט ווייל פון די סחורה האט מען באקומען א גרעסערן סכום און נאכ'ן פארקויפן איז דאס געווענליך אויסגעקומען מער וויפיל א געלט נדבה).

דערציילט דער ליסקא רבי, ווען איך בין אריינגעקומען אין ערשטן געשעפט האט דער בעל הבית מיך געפרעגט "געלט אדער סחורה?" האב איך געענטפערט "סחורה", קלערנדיג אז פון די סחורה וועל איך ארויסבאקומען א שענערן סכום. האט יענער בעל הבית מיר געגעבן א מעטער פאדעם...

אריינקומענדיג אין צווייטן געשעפט פרעגט מיך ווידער דער בעל בית הבית "געלט אדער סחורה?" האב איך ווייטער געענטפערט "סחורה". האט מיר יענער געגעבן א קנעפל...

אזוי בין איך אריין אין א דריטן געשעפט און מיין מזל האט ווייטער נישט געטויגט, און אינצווישן איז שוין דורכגעגאנגען א גאנצע שעה פון די צוויי שעה וואס יענער יונגערמאן, דער אנפירער פון די נסיעה, האט מיר געגעבן צייט ביז'ן פארן און דא שטיי איך מיט גארנישט. פון דעם אלעם וועל איך נישט קענען שאפן זעכציג גרייצער.

ווען איך בין אריינגעקומען אין פערטן געשעפט און דער בעל הבית פרעגט מיך די זעלבע פראגע, "געלט אדער סחורה", האב איך אויסגעבראכן אין א געוויין. דער בעל הבית האט זיך זייער געוואונדערט און געפרעגט, "פארוואס וויינט איר?" האב איך אים דערציילט די גאנצע געשיכטע אז איך שטיי אויס צו פארלירן מיין גאנצע פלאג צו פארן אויף שבועות קיין בעלזא.

יענער בעל הבית האט אויף מיר שטארק רחמנות געהאט, האט ער מיר געגעבן די גאנצע זעכציג גרייצער!

איר קענט פארשטיין וואספארא גרויסע שמחה איך האב געהאט דערפון. איך בין גלייך צוריקגעגאנגען אין בית המדרש "חדשים" און באצאלט פאר די נסיעה און איך בין מיט זיי מיטגעפארן קיין בעלזא אויפ'ן הייליגן יום טוב שבועות.

רבי הערשעלע מליסקא האט פארענדיגט די מעשה: "דעמאלט האב איך זיך פארגענומען אז ווען עס וועט קומען צו מיר א איד אן ארעמאן, וועל איך אים געבן דעם גאנצן סכום וואס ער דארף האבן, נישט ער זאל דארפן ארומקלעטערן אין די שטאט שאפן דעם סכום וואס ער נויטיגט זיך".

די גאנצע מעשה האט רבי הערשעלע מליסקא דערציילט פאר דעם חשוב'ן איד פון מונקאטש, וועלכער האט אים פארגעהאלטן היתכן ער געט אוועק אזא גרויסן סכום פאר איין ארעמאן. דאן האט ער אויסגעפירט צו דעם איד, "איר זענט געווען דער יונגערמאן וועלכער האט אנגעפירט די נסיעה פון מונקאטש קיין בעלזא! פון אייך טאקע האב איך זיך אויסגעלערנט אז ווען א איד קומט מיט א צעבראכן הארץ און רעדט זיך אויס זיינע צרות, דארף מען אים פרובירן ארויסצוהעלפן ווי ווייט מעגליך און געבן דעם גאנצן סכום..."

די מעשה האט דער רבי זי"ע איבערדערציילט פאר דעם איד אין סאטמאר וועלכער האט אים פארגעהאלטן היתכן דער רבי געט אוועק אזא גרויסן סכום פאר איין ארעמאן, און ער האט

אויסגעפירט: "איר זענט דאך אן אייניקל פון רבי הערשעלע מליסקא, אייער זיידע האט אויסגעטרעטן דעם דרך אין הלכות צדקה".

ע"כ המעשה פון ספר "זכר צדיק לברכה".

ווער איז געווען דער ליסקא אייניקל?

היות דער מחבר, הרה"ח ר' אברהם דוד גליק ז"ל לעבט שוין נישט, וועלן מיר זיך ערלויבן צו זאגן אז די צווייטע מעשה וואס ער ברענגט אלס השלמה צום די ערשטע מעשה, זענען צוויי אנדערע מעשיות און האבן פאסירט ביי צוויי אנדערע מענטשן. אגב וועלן מיר זיך שוין אויך דערוויסן ווער עס איז געווען דער אייניקל פון רבי ר' הערשעלע מליסקא זי"ע פאר וועמען דער רבי האט דערציילט די מעשה.

פאלגנד איז א מעשה וואס איז געברענגט אין "ספר זכרונות" פון הרה"ח ר' אברהם יושע שפיטצער הי"ו, זכרונות פון רבי'ן ז"ל דערציילט דורך פאטער הרה"ח ר' נחום מרדכי שפיטצער ז"ל פון רבינ'ס נאנטע מקורבים ומשמשים בקודש. אין פרק א' עמוד 10 איז דערציילט אזוי:

מיין טאטנ'ס התקשרות צום רבי'ן האט זיך שוין אנגעהויבן עטליכע דורות פריער. זיין פאטער הרה"ח ר' חיים שפיטצער ז"ל איז געווען אן איידעם ביי החסיד המפורסם רבי אברהם יושע גראס ז"ל פון סאטמאר, וועלכער איז געווען א תלמיד פון הייליגן ייטב לב זי"ע און אן איידעם ביי הגה"ק בעל טל חיים מליסקא זי"ע (מיין טאטע איז שפעטער געווארן א דאפלטער אייניקל פון דעם ר' אברהם יושע, ווען ער האט חתונה געהאט מיט מיין מוטער לאורך ימים ושנים, א טאכטער פון הרה"ח ר' שמואל גראס ז"ל בן ר' אברהם יושע גראס ז"ל).

דברי בהעלותך יואל רט

עובדא פון הגה"ק מליסקא זי"ע דערמאנט אין "דברי יואל"

דער זיידע ר' אברהם יושע גראס ז"ל איז נאנט געווארן מיט'ן רבי'ן נאך אלס יונגערמאן, ווען דער רבי איז צום ערשטן מאל געקומען וואוינען קיין סאטמאר גלייך נאך זיין חתונה (נאך איידער ער איז געווארן רב אין ארשיווא). ר' אברהם יושע איז געווען א ווארעמער חסידישער איד און זייער א קלוגער באלעבאס; ער פלעגט אלץ האבן א גוט ווארט אין מויל. מיין פעטער הרה"ח הישיש ר' הערשל שפיטצער הי"ו לאויש"ט האט מיר דערציילט אז נאך די צווייטע וועלט קריג האט ער זיך אסאך געדרייט ביים רבי'ן אין שטוב אין וויליאמסבורג און דער רבי האט אים עטליכע מאל געזאגט, "דיין זיידע ר' אברהם יושע איז געווען א קלוגער איד"; דער רבי פלעגט אפילו נאכזאגן זיינע ווערטלעך.

ווען דער רבי האט זיך באזעצט אין סאטמאר נאך די חתונה איז ר' אברהם יושע, זייענדיג מקושר לבית סיגעט, געווען פון די ערשטע אידן וואס האבן זיך מדבק געווען אין רבי'ן און זיך אויך געזארגט צוזושטעלן א מקור פרנסה. ער האט אויף זיך גענומען דעם עול צוזאמצושטעלן פאר'ן רבי'ן מעמדות.

איינמאל איז ר' אברהם יושע געפארן מיט די באן קיין קלויזנבורג. אויפ'ן וועג טרעפט ער א קלויזנבורגער איד וועלכער איז געפארן אויפ'ן וועג אהיים. ווי עס גייט געווענליך, ווען צוויי אידן טרעפן זיך אויפ'ן באן ווערט מען שנעל היימיש; מען צעשמועסט זיך, מען פרעגט זיך וואס מאכסטו, וואס טוסטו אא"וו. גיט דער איד א פרעג דעם זיידן: "וואו וואוינסטו?" און דער זיידע זאגט "אין סאטמאר". פרעגט אים דער איד: "דו קענסט דעם סיגעטער רב'ס זון?" (דעם קדושת יום טוב'ס זון), זאגט דער זיידע, "יא, איך קען אים". זאגט דער איד פאר'ן זיידן: "שיק אים א גרוס אין מיין נאמען" (ער האט געזאגט פאר'ן זיידן זיין נאמען, מיין טאטע ז"ל האט במשך די יארן פארגעסן דעם נאמען).

פרעגט אים דער זיידע, "וואס האסטו שוין געהאט מיט'ן סיגעטער רב'ס זון אז דו קענסט אים אזוי גוט?", דערציילט דער איד אזא מעשה:

"איך האב זיך נישט גוט געשפירט בין איך געגאנגען צום דאקטאר און ער האט פעסטגעשטעלט אז מען דארף מיך אפעריר'ן. די אפעראציע האט אבער געקאסט 500 לעי און איך האב נישט געהאט דאס געלט. האבן גוטע פריינט מיך געראטן ווי פאלגנד: 'אין סאטמאר וואוינט דעם סיגעטער רב'ס א זון, מענטשן פרעגן אים עצות און מען ווערט געהאלפן ביי אים מיט ישועות, און אויב עס פאדערט זיך געלט, שיקט ער געלט אויך. גיי זיי זיך מזכיר ביי אים, וועסטו געהאלפן ווערן מיט אלעם, מיט א רפואה און געלט אויך...'

"האב איך אזוי געטון. איך האב געשריבן א בריוו קיין סאטמאר, אדרעסירט צום סיגעטער רב'ס זון און דערציילט די גאנצע מעשה אז איך בין געווען ביים דאקטאר וועלכער האט פעסטגעשטעלט אז איך לייד אויף דעם און דעם און מען דארף מיך אפערירן. די אפעראציע קאסט אבער געלט וואס איך האב נישט, דערפאר בין איך זיך שואל עצה וואס צו טון.

"גייט דורך עטליכע וואכן און עס קומט אן א קאנווערט פון סאטמאר. איך עפן דאס אויף טרעף איך אינעווייניג 500 לעי, בייגעלייגט מיט א בריוו אין וועלכן דער סיגעטער רב'ס זון ווינטשט מיר א ברכה, איך זאל גיין צום דאקטאר און זיך לאזן אפערירן, איך זאל נישט מורא האבן, אלעס וועט זיין פיין און איך וועל געהיילט ווערן בעזה"ה".

ביז אהער וואס דער קלויזנבורגער איד האט דערציילט פאר מיין זיידן. שפעטער ווען ר' אברהם יושע איז אהיימגעפארן קיין סאטמאר איז ער צוגעגאנגען צום רבי'ן איבערגעבן דעם גרוס און ער פרעגט דעם רבי'ן: "איך פארשטיי נישט. דער איד דארף דורכגיין אן אפעראציע, אוודאי דארף מען אים העלפן; עס איז מצות ביקור חולים. אבער פארוואס דארף דער רבי אליין באצאלן דאס גאנצע? איך גיי ארום צוזאמשטעלן מעמדות אז דער רבי זאל האבן פון וואס צו לעבן. איצט ווער איך געוואויר אז דאס געלט גייט ניטאמאל פאר'ן רבינ'ס הוצאות הבית; דער רבי שענקט אוועק דאס גאנצע געלט פאר צדקה!"

זאגט אים דער רבי, איך וועל דיר דערציילן גענוי וואס די מעשה איז געווען דא:

"דער איד האט מיר געשריבן א בריוו אז ער איד אובד עצות, ער האט נישט קיין געלט פאר אן אפעראציע. דו מיינסט איך האב אים געוואוסט וואס צו ענטפערן? וואס האב איך געטון - איך בין געגאנגען אין בית המדרש און גענומען א תהילים און געבעטן השי"ת זאל מיר חונן דעת זיין וואס צו ענטפערן פאר דעם איד.

"מה עשה הקב"ה. איינמיטן תהילים-זאגן קומט צו מיר צו לויפן א איד אז זיין טאכטער איז א מקשה לילד און דער דאקטאר זאגט אז די מאמע מיט'ן קינד זענען ביידע אין א סכנה און ער בעט איך זאל אים אנווינטשן.

מצבת הרה"ק הרב ר' הירש מרימנוב זי"ע

"האב איך געזאגט דעם איד, איך נויטיג זיך איצט אין 500 לעי פאר ביקור חולים, אויב דו ברענגסט מיר דאס געלט וועל איך מתפלל זיין און איך קען דיר מבטיח זיין אז דאס קינד וועט געבוירן ווערן בשלום. דער איד האט טאקע געברענגט דאס געלט און דאס האב איך געשיקט פאר דעם איד פון קלויזנבורג". און דער רבי פירט אויס: "האב איך דען געמעגט אפילו הנאה האבן פון דעם געלט?"

דערנאך האט דער רבי געזאגט פאר'ן זיידן: "ר' אברהם יושע איך בין אייך זייער דאנקבאר פאר די מעמדות. אבער איין זאך בעט איך אייך - אין הלכות צדקה טייל מיר נישט איין, איך ווייס וואס איך האב צו טון...".

יעדע מאדע ברענגט א נייע צרה

סאטמארער חסידים געדענקען ווי דער רבי זי"ע פלעגט כמה פעמים נאכזאגן פון הרה"ק מליסקא זי"ע: "יעדעס מאל וואס א נייע מאדע ווערט פארשפרייט, זע איך גלייך די שטראף און צרה וואס ווערט פארשפרייט צוזאמען מיט דעם". איינמאל האט זיך ארייינגעריסן א נייע מאדע און דער ליסקא רב האט געזאגט "דאס מאל ווייס איך נישט וואספארא צרה דאס האט געברענגט מיט זיך". אבער א קורצע צייט שפעטער האט רבי הערשעלע געזאגט "איצט ווייס איך שוין".

דאס ווערט אויך געברענגט אין ספר "דער ליסקא רב" (עמוד ת'), "אין די כל נדרי דרשה פון זיין לעצטן יאר ביים לעבן, יום כיפור תרל"ד, האט דער ליסקא צדיק פארפירט מיט א קול שאגת ארי קעגן די מאדעס און זיך געבעטן "די ווייבער זאלן נישט געהן אין די נייע מאדעס, דאס יעדע נייע מאדע ברענגט מיט זיך א נייע קראנקהייט".

ביי שלש סעודות תורה פרשת מקץ תשכ"ד האט דער רבי נאכגעזאגט (אין ספר "מטר השמים" פון הגה"צ רבי מאיר טודרוס זילבער שליט"א אבד"ק יאוואזשנא) ברענגט ער אז ער האט אמאל דאס זעלבע געהערט פון רבי'ן זי"ע ביי א דרשה פאר קריאת התורה איבער עניני צניעות) א מוראדיגע זאך פון הרה"ק מליסקא זלה"ה:

"פונקט ווי עס איז דא סתרי תורה אין די קדושה, אזוי איז זה לעומת זה אויך דא א תורת הנסתר אין די קליפות. יעדע נייע מאדע איז טייל פונעם תורת הנסתר פון די קליפות". איינמאל האט זיך פארשפרייט א נייע מאדע און דער ליסקא רב האט געזאגט "דערווייל ווייס איך נאכנישט וואו די תורת הנסתר פון די קליפה איז באהאלטן אין די מאדע; איך כאפ נאכנישט דעם פריצות וואס ליגט אין די מאדע, אבער איך בין זיכער אז אויב איז דאס א מאדע, ליגט דערין א פריצות. א צייט שפעטער האט דער ליסקא רבי געזאגט "איצט איז דער תורת הנסתר שוין נתגלה געווארן, מען זעט שוין קלאר דעם גרויסן פריצות וואס ליגט דערין".

ווען מען מעג און טאר נישט גיין איף די גאס

אין ספר "טיב לבב" (מדור סיום הש"ס וליקוטים) ברענגט דער רבי זי"ע ווי פאלגנד:

הגה"ק בעל שערי הישר מליסקא זצ"ל הי"ד

מען זאגט נאך פון הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע, אז אליבא דאמת, צוליב דעם גרויסן פריצות וואס הערשט אין אונזערע צייטן אויף די גאסן, וואלט געדארפט זיין אסור פאר איד צו גיין אויף די גאס, צוליב א חשש אז מען מען ווערט נכשל ווערן ר"ל צו זען וואס מען טאר נישט.

אבער אויב מען גייט צו אזא פלאץ וואו מען מוז גיין, צום ביישפיל אין בית המדרש צו לערנען און דאווענען אדער אין מקוה, אדער מען גייט האנדלען במשא ומתן זיך משתדל צו זיין אין פרנסה, דעמאלט היט מען אים אפ פון אויבן און ער האט סייעתא דשמיא מען זאל נישט געשטרויכלט ווערן, ווייל מיר קענען האבן א טענה כביכול צו דעם פון אויבן, אז השי"ת מוז אונז אפהיטן פון ראיות אסורות, וויבאלד השי"ת איז דאך דער וואס האט אונז געברענגט אין גלות צו די ערטער וואס זענען פול מיט פריצות, און מיר זענען נישט געקומען אהער פון אייגענעם ווילן, דערפאר דארף השי"ת אונז היטן פון ראיות אסורות.

אבער אויב מען גייט אויפ'ן גאס פון זיך אליין צו ערטער וואס איז אומנויטיג אהינצוגיין, בפרט ווען מען גייט נאך צו א מקום אסור, ווי אין טעאטער חס ושלום, דעמאלט קען מען זיכער נישט האפן צו האבן סייעתא דשמיא מען זאל נישט נכשל ווערן אין איסור הסתכלות רעות, וויבאלד ער גייט דאך צו די ערטער פון זיין אייגענעם רצון, אן רשות פון הקב"ה און השי"ת האט אים נישט אהינגעשיקט, ע"כ דבריו הקדושים.

דער רבי לייגט דארט צו בזה"ל: פון דעם קען מען ארויסנעמען אפענע שטראפרייד פאר די וואס זיי, אדער זייער הויז-געזונד, גייען צו די "מבואות המטונפות" (שמוציגע גאסן) וואס מען רופט "מאוויס", וואס אויף דעם קען מען זאגן א ווייטאגליכע מליצה דעם פסוק "ראה נתתי לכם את החיים ואת הטוב ואת המו"ת ואת הרע", אז די "מוות", די "מאוויס", דאס איז דער "רע" וואס ברענגט ל"ע דעם מענטש צו "מיתת הנפש" רח"ל

בעוונותינו הרבים דא אין מדינת אמעריקע זענען די גאסן פיל ארגער ווי די טעאטערן און שפיל-הייזער וואס זענען געווען אין די צייטן פון הרה"ק מליסקא זלה"ה, און אויב גייט מען פון אייגענעם ווילן צו אזעלכע ערטער וואס קיינער צווינגט נישט אהינצוגיין, און מען גייט נאך דורך די שמוציגע גאסן, זענען אוודאי זייער גרויס און פיל די נסיונות ממש ביז'ן הימל און ח"ו מען קען נישט האפן זוכה צו זיין צו סייעתא דשמיא מען זאל נישט נכשל ווערן אין איסורים חמורים פונעם פסוק "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", וויבאלד ער ברענגט זיך אליין צו אזא שווערן נסיון און רייצט אן דעם יצר הרע אויף זיך זעלבסט, ה' ירחם.

די ארגינעלע שוהל אין ליסקא

די מצוה לאז איך איבער פאר אן אנדערן

אין מושיען של ישראל (ח"ב עמוד פ') איז געברענגט וואס דער רבי זי"ע האט דערציילט, אז הרה"ק מליסקא זי"ע האט זיך נישט געוואלט אריינמישן אין די מחלוקה צווישן צאנז און סאדיגורא, און מסביר געווען: "עס זענען דא פילע מצוות וואס מען מוז אליין מקיים זיין, מען קען דאס נישט יוצא זיין דורך אנדערע, צב"ש אתרוג ולולב, אכילת מצה וכדומה. דאן זענען דא מצוות וואס מען קען יוצא זיין אויך דורך אנדערע, צב"ש, תקיעת שופר. דאס זעלבע איז מיט די מצוה...

מערקווירדיג, אין ספר דרכי הישר והטוב (דף ל"ח ע"א) דערציילט דער מו"ל נכדו הגה"צ רבי וואלף גאלדבערגער זצ"ל, אז א תמימות'דיגער איד האט אמאל געפרעגט דעם זיידן רבי הערשעלע פון ליסקא, אויב ס'איז א מצוה צו בארעדן תלמידי חכמים וואס פירן זיך נישט בדרך החסידות?.....

האט רבי הערשלע געענטפערט: "אפילו עס וואלט געווען א מצוה, איז דאס נישט קיין גרעסערע מצוה פון תקיעת שופר וואס איז זייער א גרויסע מצוה און דאך איז נאר איינער דער בעל תוקע און יעדער איז יוצא דורך הערן... וד"ל".

געטאנצן א הקפה מיט ליסקא ספר תורה

אין ספר "דער ליסקא רב" (עמוד תתכ"ב) איז געברענגט וואס פילע סאטמארער אידן געדענקען, אז איין יאר האט מען געברענגט פאר'ן רבי'ן זי"ע צו די הקפות אום שמחת תורה א ספר תורה וואס האט באלאנגט פאר הרה"ק רבי הערשעלע פון ליסקא זי"ע. דער רבי האט געטאנצן דערמיט איין הקפה, (ווייל עס איז געווען זייער א גרויסע און שווערע ספר תורה און עס איז שווער געווען צו האלטן צו לאנג, ווער רעדט נאך צו טאנצן דערמיט) און נאכדעם וואס ער האט דאס צוריקגעקערט פאר'ן בעל הבית, האט אים דער רבי געזאגט בזה"ל: "א גרויסן יישר כח, עס איז מיר געווען א גרויס חשיבות".

עס שפירדט זיך גוט! ביים ליסקא ציון

פילמאל ווען דער רבי איז געווען אין אוהעל אויף די יארצייט פון זיין הייליגן זיידן דער ישמח משה זי"ע, כ"ח תמוז, פלעגט ער אהיימפארן מיט די באן און ווען די באן האט זיך אפגעשטעלט ביי די ליסקא-טאלטשאווע סטאנציע, פלעגט דער רבי אויסשטייגן און אריינפארן אין ליסקא מתפלל זיין ביים ציון פון הרה"ק מליסקא זי"ע. איינמאל נאכדעם וואס דער רבי איז ארויסגעקומען פון אוהל האט ער זיך אויסגעדרוקט "ווען מען קומט ארויס פון דא שפירט זיך עס גוט!"

בפרט אין יאר תרצ"ה, ווען זיין ערשטע רביצין ע"ה איז נישט געזונט געווען, האט ער זיך אויפגעהאלטן ביים ליסקא ציון א לענגערע צייט, מער ווי יעדעס יאר, און ער האט דארט איינגעריסן מיט געוואלדיגע בכיות און התעוררות, וואס די ארומיגע האבן געזאגט אז עס איז געווען א מוראדיגער מעמד, עס האט זיך געשפירט ווי אין די ימי הרחמים והסליחות.

כ"ק אדמו"ר מליסקא שליט"א ואחיו כ"ק אדמו"ר מהיבנוב שליט"א אין די שוהל

דאס האט דערציילט הרה"ח הישיש ר' שלום שווארץ ז"ל (א זון פון הגה"צ המקובל רבי אברהם שווארץ זצ"ל חדב"נ רבי צבי הירש מליסקא זי"ע) וועלכער איז אנוועזנד געווען ביי דעם מעמד. ער האט אויך דערציילט, אז איינמאל האט די באן זיך צעבראכן בשעת דעם אפשטעל פון אוהעל קיין ליסקא. עס איז געבליבן שטיין און מען האט אויסגערופן אז דער באן וועט נישט פארן ביז א לענגערע צייט.

האט דער רבי שנעל אויסגענוצט די צייט און אריינגעפארן אין שטאט אריין מתפלל זיין ביים ליסקא ציון און ביי יענע געלעגענהייט האט ער אויך באזוכט דעם מרא דאתרא, הגה"ק בעל שערי הישר מליסקא זצ"ל, און פארברענגט מיט אים א לענגערע ווילע, ביז מען איז געקומען רופן דעם רבי'ן אז דער באן פארט שוין.

דער ייטב לב זי"ע ביים ליסקא ציון

אגב, האט דער בעל שערי הישר מליסקא זצ"ל דערציילט, אז אויך דער הייליגער יטב לב זי"ע פלעגט אפט קומען קיין ליסקא אויף די יומא דהילולא י"ד אב, אין די צען יאר צווישן תרל"ד און תרמ"ד (הסתלקות הייטב לב), טראץ ער איז געווען זיין בן גילו, פון זעלבן עלטער.

הרה"ח ר' נחום מרדכי שפיטצער ז"ל פון וויליאמסבורג האט דערציילט וואס ער האט געהערט אין זיין משפחה אז ווען דער ייטב לב איז נישט געווען געזונט אין זיינע לעצטע צייטן האט ער געשיקט א קוויטל צום ציון פונעם אך פרי תבואה.

דו ביזט דאך א ליסקא אייניקל!

אינעם קונטרס זכרונות פון הרה"ח ר' מרדכי שפיטצער ז"ל, וואס איז ערשינען דורך זיין זון הרה"ח ר' אברהם יושע שפיטצער הי"ו, איז דערציילט אז ר' מרדכי איז ווי דערמאנט געווען א דאפלטער אייניקל פונעם אך פרי תבואה זי"ע און פונעם טל חיים פון ליסקא, זייענדיג אן אייניקל מצד אביו ואשתו פון החסיד המפורסם רבי אברהם יושע גראס ז"ל פון סאטמאר, וועלכער איז געווען אן איידעם ביי הגה"ק בעל טל חיים מליסקא זי"ע. דערציילט ר' אברהם יושע ווי פאלגנד:

"אמאל אין די י' יארן, ווען מיין טאטע ז"ל האט שוין געוואוינט דא אין ניו יארק, האט זיך געמאכט ביי אים אין שטוב א צרה ל"ע. דער טאטע איז אריין צום רבי'ן און זייער געוויינט דארט, ממש ער האט זיך נישט געקענט בארואיגן. דער רבי האט אים געוואלט מחזק זיין, רופט ער זיך אן צו אים: "מרדכי, וואס קומסטו צו מיר, ביזט דאך א ליסקא אייניקל! קענסט דאך מעורר רחמים זיין בזכות אבות".

דער רידנדער באזוך פון ליסקא רבי'ן אין בעל הארבער

מיר וועלן מסיים מעין הפתיחה איבער דעם גרויס ענין פון רבי'ן צו דערמאנען דעם הייליגן נאמען פון רבי הערשעלע פון ליסקא איידער תקיעת שופר.

דאס לעצטע מאל ווען דער ליסקא רבי פון ניו יארק, כ"ק אדמו"ר רבי יוזפא פריעדלענדער זצ"ל האט באזוכט ביי מרן רביה"ק זי"ע איז געווען אין חודש אלול תש"ל, ווען דער רבי איז שוין געווען נאכ'ן סטראוק ה"י און ער האט זיך אויפגעהאלטן אין בעל הארבער. עס איז פארגעקומען צווישן זיי זייער א רירנדער שמועס. דער רבי האט געפרעגט דעם ליסקא רבי'ן "ליסקא רב, דערציילט עפעס וואס איז געווען אין די צייטן [חודש אלול ותשרי] אין ליסקא". דער ליסקא רבי האט דערציילט עפעס פאר'ן רבי'ן, אבער דער רבי האט נישט נאכגעלאזט, ער האט זיך ווייטער פאראינטערעסירט וויאזוי עס האט אויסגעזען די תקיעת שופר דרשה פונעם אך פרי תבואה.

האט דער ליסקא רבי דערציילט פאר'ן רבי'ן אז דער זיידע רבי הערשעלע זי"ע פלעגט קודם זאגן א דרשה אין גרויסן בית הכנסת אין ליסקא און דאן האט ער געזאגט נאך א דרשה ביי זיך אין בית המדרש. דער רבי האט אים אויסגעפרעגט יעדן פרט און געוואלט וויסן וואספארא סארט סגנון (סטיל) די תקיעת שופר דרשה איז געווען, דער תוכן פון די דרשות, און איבער די געוואלדיגע בכיות ביי די דרשה. ער האט געפרעגט און געפרעגט און געשלונגען מיט דורשט יעדע ביסל ידיעות.

דער שמועס האט זיך פארצויגן א לאנגע צייט, ווען ער איז פארטיג געווארן האט דער ליסקא רבי געזאגט פאר'ן סאטמארער רבי'ן, "איך בין געקומען זיך געזעגענען, איך דארף האבן א גרויסע רפואה". דער רבי זי"ע האט גארנישט געענטפערט, נאר געקוקט אויפ'ן ליסקא רב א לענגערע צייט מיט זייער א דורכדרינגליכן בליק. דער ליסקא רבי האט אנגעהויבן וויינען און אויך דער רבי זי"ע האט געוויינט, דאן האבן זיי ווייטער געקוקט איינער אויפ'ן אנדערן מיט פארוויינטע אויגן אבער אן ארויסזאגן א ווארט. די זאך איז געווען א גרויסער וואונדער ביי אלע ארומיגע, אפילו ביי די משמשים. נאך א לענגערע ווילע האט דער ליסקא רבי זיך אויפגעשטעלט און זיך געזעגענט פונעם רבי'ן זי"ע.

אויפ'ן וועג אהיים האט דער ליסקא רבי נישט ארויסגערעדט קיין ווארט במשך די גאנצע רייזע. ווען ער איז אנגעקומען אהיים האט זיין רביצין געזען אז ער איז אויסטערליש צעבראכן און אים געפרעגט דעם באדייט, האט ער געענטפערט: די זאך האט מיר נישט מבשר געווען א גוטע בשורה.ליידער עטליכע חדשים שפעטער, כ"ח שבט תשל"א איז דער ליסקא רבי נסתלק געווארן אין בליענדן עלטער פון 53 יאר.

להחזיר עטרה ליושנה

אין יאר תשל"ט, ביום ז"ך אייר, האט בנו וממלא מקומו כ"ק אדמו"ר מליסקא שליט"א, צוזאמען מיט אחיו כ"ק אדמו"ר מהיבנוב שליט"א, באזוכט ביים רבי'ן זי"ע אין קרית יואל, עטליכע חדשים איידער זיין הסתלקות.

דער רבי האט זיך זייער געפריידט צו די צוויי רבנים שליט"א און זיי ווארעם אנגעוואונטשן, און טראץ מען האט שווער געקענט פארשטיין וואס דער רבי רעדט האט מען זייער הויך און קלאר געהערט ווי דער רבי ווינטשט זיי "להחזיר עטרה ליושנה".

זכותם הגדול פון די דריי צדיקים, דער ישמח משה זצ"ל, דער אך פרי תבואה זצ"ל און רביה"ק זצ"ל זאל מגין זיין אויף כלל ישראל מען זאל שוין געהאלפן ווערן בדבר ישועה ורחמים און מיט די גאולה שלימה בקרוב.

די ארגינעלע מזרח וואנט פון די שוהל, נאכ'ן איבערבויען